

ÜLKÜ TEK'in de aralarında bulunduğu Türk Dayanışma Konseyi'nin düzenlediği Anayasa Çalıştayı raporu kamuoyu ile paylaştı. Anayasa'da Temel İlkeler Çalıştayı'nın komisyon raporlarının sunulduğu toplantı, 26.11.2011 tarihinde Ankara Dedeman Otel'de yapıldı. Toplantıya yoğun bir katılım oldu. Gün boyu süren çalışmalarda katılımcılar, değerli görüşleriyle rapor hakkındaki görüşlerini dile getirdi, Anayasa metninde bulunmasını gerekli gördüğü konularda bilgi aktararak, raporun son şeklini alması noktasında katkıda bulundu.

Toplantıya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Cemil Çiçek, Türkiye Kamu-Sen ve Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk, Türk Dünyası Kadınları Dostluk ve Dayanışma Derneği (TÜDKAD) Genel Başkanı Dr. Şenol Bal, Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyesi ve MHP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Bal, Anayasa Uzlaşma Komisyonu Üyesi ve CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen, MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural, MHP Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa Erdem, MHP Genel Başkan Yardımcısı Hamit Ayanoğlu, MHP Erzurum Milletvekili, Anayasa Komisyonu Üyesi Oktay Öztürk, MHP Kayseri Milletvekili Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, MHP Denizli Milletvekili Emin Haluk Ayhan, MHP Tokat Milletvekili Reşat Doğru, MHP Ankara Milletvekili Prof. Dr. Özcan Yeniçeri, Eski MHP Adana Milletvekili Yılmaz Tankut, MHP Ankara İl Başkanı Fatih Çetinkaya ve İl Yönetim Kurulu Üyeleri, Eski Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı Bircan Akyıldız, Türkiye Kamu-Sen'e bağlı sendikaların genel başkanları ve genel merkez yöneticileri, öğretim üyeleri, sanatçılar ve Türk Dayanışma Konseyi üye kuruluşlarının temsilcileri katıldı.

Toplantıda TBMM Başkanı Cemil Çiçek, Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk, TÜDKAD Genel Başkanı Dr. Şenol Bal, Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyesi ve MHP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Bal ve Anayasa Uzlaşma Komisyonu üyesi ve CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen birer konuşma yaptı.

Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk, Anayasa'nın, geniş bir katılımı ile hazırlanması gerektiğine dikkat çekerek şunları söyledi: "Üzerinde önemle durulması gereken husus,

Anayasanın bir metne bağlı olmasından çok; toplum tarafından kabul görmüş olması gerekliliğidir. Devleti, toplumun ortak kararıyla vücuda getirilen bir kural ve kurumlar bütünü olarak tanımlayacak olursak; devletin işleyiş esaslarını ortaya koyan Anayasaların, vatandaşlar tarafından tam kabul görmesinin, devletin varlığı ve devamı açısından ne denli anlamlı olduğu daha belirgin şekilde ortaya çıkar. Son yıllarda ülkemizde daha özgürlükçü, daha çağdaş bir Anayasaya konusunda toplumsal bir talep ortaya çıkmıştır. Ancak Anayasa’da yapılacak değişikliklerin toplumun bir kesiminin değil tamamının onayı ile katılımcı bir anlayış içinde gerçekleşmesi de bir gerekliliktir. Aksi taktirde yapılacak düzenlemelerin bir Anayasa metninden çok dayatma haline gelme tehlikesi bulunmaktadır.”

“Bir anayasanın geniş bir katılım sonucu benimsenmesi ve kabul görmesi, demokratik bir yapılaş biçiminin ortaya konulması gereklilik arz etmektedir. Anayasa, toplumun tüm kesimlerinin taleplerini yansıtmalı, ayrı ayrı tamamının haklarını korumalıdır” diyen Konuk, sözlerini şöyle sürdürdü: “Türk Dayanışma Konseyi; Anayasanın başlangıcında yer alan değiştirilemez maddelerine, Atatürk İlke ve İlkelerine ve Evrensel İnsan Haklarına bağlı bulunan sivil Toplum Kuruluşlarınca oluşturulmuş olup, Türkiye ve Türk Dünyasını ilgilendiren her türlü milli ve insani konularda Türk ve dünya kamuoyunu bilgilendirmek, gerektiğinde milli, insani, demokratik, sivil tavırları ortaya koymak amacını gütmektedir. Milyonlarca vatandaşımızın temsilcisi konumundaki Türk Dayanışma Konseyi olarak, Anayasa değişikliği hakkında görüş bildirmeyi asli görevimiz olarak addediyoruz. Burada son şeklini alacak olan rapor, bizler için son derece önem taşıyor ancak, anayasa değişikliğinin şekilleneceği yer olan TBMM üyeleri açısından çok daha büyük önem taşımak zorundadır. Hükümetin seçim öncesinde dile getirdiği yeni Anayasa kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda, daha demokratik, insan haklarını ön plana çıkaran, özgürlükçü, çevreci, milli ve manevi değerlerimizi gözeten ve toplumun tüm kesimlerince kabul gören bir Anayasa hazırlanması için temel ölçütler ortaya konuldu. Ülkemizin seçkin üniversitelerinden, konularında uzman 30’un üzerinde akademisyen, memur, işçi, ev hanımı, emekli gibi sosyal kesimlerin temsilcilerinden oluşan çalışma ekibi, kurulan komisyonlar aracılığıyla Anayasa Çalıştayı’na katkıda bulundu. Çalıştay çerçevesinde 3 ayrı komisyon oluşturuldu. Her komisyonda uzmanların, hukukun değişik dallarından akademisyenlerin ve sosyal kesim temsilcilerinin yer almasına özen gösterildi. Bu Çalıştay’da emeği geçen, komisyonlarımızda değerli görüşleriyle bizlere katkıda bulunan tüm katılımcılara ve öğretim görevlilerine Türk Dayanışma Konseyi adına teşekkürü bir borç biliyorum. Anayasa değişikliğinin toplum kesimlerinin talepleri ile belirlenmesi için bu tür çalışmaları son derece faydalı ve gerekli görüyoruz. Anayasa değişiklik sürecinde, her kesimin kendisine göre farklı talepleri olacaktır. Yetkililere düşen görev, bu istekleri bir potada eritmek ve herkesin kabul edebileceği bir metin ortaya koymaktır. Ancak hazırlanacak anayasada özellikle bulunmasını zorunlu gördüğümüz konular da mevcuttur. Bu hususlar raporlarda, kamuoyu ile paylaşılacak. Ancak bir Konfederasyon Genel Başkanı olarak, hazırlanacak anayasa değişiklik metninde emeklilere de sendika hakkı tanınması, kamu görevlilerine grev hakkı tanınması, toplu sözleşmeyi kısıtlayıcı düzenlemelerin kaldırılması, devletin asli ve sürekli görevlerinin yalnızca kadrolu kamu görevlileri eliyle gördürülmesinin sağlanması, herkesin kendisi ve ailesine yetecek bir ücret alma hakkına kavuşturulması, örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması, sosyal devlet ilkesine özel vurgu yapılması, hukuk devleti niteliğinin güçlendirilmesi, özgürlüklerin çoğaltılması ve yasakların azaltılması için gerekli düzenlemelerin yapılmasının zorunlu olduğunu düşünüyorum. 1982 anayasasının düzenlendiği tarihten bu tarafa ülke gerçeklerinde bazı değişimlerin olduğu, bu değişimlerin toplumsal gereksinimleri ortaya koyduğu bir gerçektir. Kuşkusuz ki anayasalar

değişmez metinler değildir. Ancak bu toplumsal gereksinimlerin anayasal düzlemde ne ölçüde karşılanıp karşılanamayacağı konusu, çözüm açısından belirleyici rol oynayacaktır. Umudumuz, başta iktidar partisi olmak üzere tüm siyasi partilerin, toplumun tüm kesimlerinden gelecek, bu tür çalışmaları dikkate almaları ve burada ortaya konulacak ilkeler doğrultusunda bir değişiklik yapılması için mesai harcamalarıdır.”

TÜDKAD Genel Başkanı Dr. Şenol Bal'da Cumhuriyetimizin temel felsefesine uygun, üniter ve milli yapımızın muhafaza edileceği, evrensel insan haklarının en iyi şekilde ifade bulduğu, demokratik parlamenter rejimin olmazsa olmazı ve insan haklarının korunmasının temel şartı olan kuvvetler ayrılığı prensibinin en sağlıklı formülasyona kavuşturulacağı Anayasa ilkelerini belirlemenin görevleri olduğu inancıyla yola çıktıklarını kaydederek, şunları söyledi: “Anayasa tartışmaları çerçevesinde, milli devlet anlayışını ve kurumsal yapıyı yıpratmak, Anayasanın birleştiricilik isteyen, Türk toplumunu milletleşme sürecinden geriye döndürme ve sosyolojik anlamda onu bir kalabalık (yığın) gibi değerlendirme anlayışı bazı çevrelerin temel hedefi haline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyetinin millete dayalı devlet modeli yerine, milletler sistemi ikame edilmek istenmektedir. Ayrılıklara vurgu yapılma arzusu ön plana çıkartılmaya çalışılmaktadır. Ve hatta her dini-etnik cemaate kendi diliyle eğitim verme ve kendine özgü hukuki sistem geliştirmenin yolu açılmak istenmektedir. Bir ülkede hâkim kültür ve milli kimlik reddedilerek farklılıkların, bütünü zenginleştireceğinden bahsedemeyiz. Tekrar ediyorum, farklılıkları kutsallaştırarak, Türk vatandaşlığını ve devletin varlığını reddederek, etnik ırkçılığa varan sapmaları teşvik ederek, silah bırakmamış terör örgütü ile müzakereye girilerek, insanları birbirine ötekileştirerek, demokratik bir anayasa yapılamaz. Türkiye Cumhuriyeti, tarihinde görülmemiş bir şekilde demokratikleşme ve özgürleşme adı altında, parçalanma süreci ile karşı karşıyadır. Anayasada ve yasalarda ülkenin ihtiyaçları ve yapılması gereken gerekli değiştirmeler değil; dıştan kumandalı bir dönüştürme planı uygulanmak istenmektedir. O halde, konuya bütüncü ve geniş bir ufuktan bakmalıyız ve sorunu sadece hukuk tekniği ve madde değişiklikleri olarak göremeyiz, görmemeliyiz.

Anayasalar dönemlik ve mevsimlik değil; kalıcı belgelerdir. Bu bakımdan, bugüne ve yarınlara ışık tutabilmelidir. Sadece mevcut siyasi ortamın etkisinde kalarak bu fikir akımlarının güdümüne girerek anayasa yapılamaz. Anayasa düzenlemelerinde fert mi, devlet mi kısır tercihleri aşılmalıdır. Devletsiz ve milletsiz fert de; fert siz devlet ve millet de birer ütopyadır.”

TBMM Başkanı Cemil Çiçek ise yaptığı konuşmada, toplumun her kesiminin bu Çalıştay'a destek vermesini beklediklerini ve böyle toplantıların Türkiye'nin her tarafında yapılması gerektiğini belirtti. Çiçek, “Kurum ve kuruluşların dile getireceği görüşler dikkat alınarak, milletimizin beklentilerine uygun bir anayasa yazılım sürecine girilecek. Ortaya taslak bir metin çıkarılacak, bu kamuoyunun tartışmasına açılacak, oralardan gelen görüşler derlenip toparlandıktan sonra, hazırlanan taslak metin TBMM'nin önüne getirilecek” diye konuştu. Çiçek, “Anayasa yapma mecburiyeti nereden kaynaklanıyor? Evvela toplumsal bir talep var. Bütün çatı kuruluşlarının, siyasi partilerin, kongrelerine seçim beyannamelerine ve genel kurul toplantılarına baktığımızda hep yeni bir anayasaya vurgusu yapılmış bunu istiyoruz denilmiştir. Bu talep var. Dünya'da hiçbir anayasa yok ki yürürlüğe girdiği ikinci günden itibaren tartışılıyor olmasın” dedi. Çiçek, “1950'den bu güne, anayasa 60 yılda 17 defa değişti. 111 maddesi değiştirildi. 30 yıl yürürlükte kaldığına göre, her 13 ila 14 ayda bir anayasa değişikliği yapma zarureti duymuşuz. Her 13 ayda bir değişiklik yapıyorsa, orada hukuk istikrarı olmaz, çünkü

anayasa en temel yasadır. Çıkarılan yasalar, ikincil mevzuat, hepsi anayasaya uygun olmak mecburiyetindedir" diye konuştu. Çiçek, ufak tefek değişikliklerle anayasadaki bütünlüğün sağlanmasında ciddi zorluklar olduğunu belirtti. Çiçek, yeni bir anlayışla günün şartlarına uygun, evrensel değerleri taşıyan, kurumlar arası dengenin yerine oturtulan bir anayasanın yapılması için, bu dönem parlamentosunun büyük bir sorumluluğunun olduğunu kaydetti. 'Yeni bir anayasa' tabirinin toplumda kabul gördüğüne dikkat çeken Çiçek, yeni anayasayı yapacak akademik tecrübenin de olduğunu söyledi. Çiçek, "Anayasanın içeriğinde neler olacak bunu siz söyleyeceksiniz. Tek tek ya da birlikte söyleyeceksiniz. Türkiye'nin her tarafından bu işe belli bir zaman ayrılması, komisyonun çalışmalarına katkı verilmesi gerekiyor ki, gerçekten 'bizim diyebileceğimiz bir anayasa' söz konusu olsun" dedi. Çiçek konuşmasına şunları kaydetti: "Peki bu anayasa ne getirecek? Yeni bir anayasa, sıfır sorunlu bir Türkiye sonucunu doğurmaz. Yapılacak bu çalışmayla, Türkiye'nin her türlü derdi sona erecek ve Türkiye daha sorunsuz bir hale gelecek, anayasalara böyle bir anlam yüklemek doğru olmaz. Yeni bir anayasa neyi çözecek neyi kolaylaştıracaksa o kadarını yapar ondan ötesi anayasadan kaynaklanmıyor. Görmemiz gereken husus bugün karşılaştığımız sorunlar mevcut anayasadan kaynaklanıyor. Millet iradesi üzerinden yeri gelmiş yargısal hipotek konulmuş, yeri gelmiş başka şeyler olmuş. Bu meclis, Cumhurbaşkanını seçememiştir. Neden? Anayasa mahkemesi, yasama organı yetkisini gasp etmiştir. Bunu kimse gözardı edemez."

MHP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Bal da 12 Haziran seçimlerinden önce başlayan tartışmaların yeni anayasa yapma beklentisini oluşturduğunu, TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in girişimleriyle konuya ilişkin çalışmaların hızlanarak Uzlaşma Komisyonu kurulduğunu anımsattı.

Uzlaşma Komisyonunun ciddi çalışmalar yaptığını, anayasa yapma usulü konusunda önemli mesafeler aldığını anlatan Bal, öncelikle "bu anayasa kime yapılacak" sorusunun cevaplandırılması gerektiğini belirterek, yapılacak yeni anayasanın Türkiye Cumhuriyeti devletine, Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına yönelik yapılması gerektiğini söyledi.

"Farklılıktan değil, müştereklerden hareket etmek lazım"-

Faruk Bal, "Dayatmalara karşı çıkmalıyız. Osmanlı Devletinin devlet anlayışını bozan unsurlar tekrar bu yapılacak anayasaya sokulmamalıdır. Farklılıktan değil, müştereklerden hareket etmek lazım. Bütün etnisiteler Türk milletinin zenginliğidir, bunlardan birinin ayrılacağı endişesiyle yarayı kaşıyarak, kanatmanın, kanla beslenmenin anlamı yoktur" dedi.

Türkiye'nin üniter ve milli bir devlet olduğunu ve bedelinin Kurtuluş Savaşında ödendiğini vurgulayan Bal, "Başka bedeller ödememek için bu devletin kadrini, kıymetini iyi bilerek ona göre yaşamalıyız" diye konuştu.

Son 50 yılda Türkiye'nin 2 darbe, 3 muhtıra gördüğünü anımsatan Bal, "61 Anayasası Türkiye'ye bol gelmiş, Türkiye yönetilemez hale gelmiştir. 82 Anayasası da Türkiye'ye dar gelmiş, kurum ve kuruluşlar yönetilemez olmuştur. Darbelerle yapılan, muhtıralarla güçlendirilen anayasalar Türkiye'ye yakışmamaktadır" dedi.

CHP İzmir Milletvekili Rıza Türmen de anayasa yapılmasının ulusların tarihlerinde dönüm noktaları olduğuna işaret ederek, Türk halkının yüzde 80'inin yeni anayasa talebinde bulunduklarını, siyasilerin de bu talebe karşılık vermek zorunda olduklarını kaydetti.

1982 Anayasasının demokrasiye uygun olmadığını ve bu yüzden birçok kez değiştirilerek, yamalı bohçaya döndüğünü vurgulayan Türmen, "Türk toplumuna ve çağdaş dünyanın ihtiyaçlarına cevap veren yeni bir anayasa yapmak zorundayız. Yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya bir anayasa yapma süreci başlamıştır. Bu Türkiye tarihinde bir ilktir" diye konuştu.

Türmen, sadece anayasa yapmakla sorunların çözülmeyeceğini de belirterek, ilk önce yasalarda değişiklikler yapılması gerektiğini, anayasaya giden yolun temizlenmesi gerektiğini dile getirdi.

Açılış konuşmalarının ardından Çalıştay'da üç ayrı oturum yapıldı ve oturum başkanları komisyon raporlarını sundu. 'Anayasa'da Yöntem ve Genel Esaslar' konulu birinci oturum başkanlığını Prof. Dr. Hasan Tunç, 'Anayasa'da Hak ve Hürriyetler' konulu ikinci oturum başkanlığını Prof. Dr. Vahit Doğan, 'Anayasa'da Devlet Teşkilatı' konulu üçüncü oturum başkanlığını ise Prof. Dr. Ali Akyıldız yaptı.

www.kamusen.org.tr